

MTÜ EESTI KUNSTNIKE LIIT

09.09.2026 nr 1-17/949-1

**HALDUSJÄRELEVALVE JA
RIIGIEELARVELISE
TEGEVUSTOETUSE
KONTROLLI AKT**

1. Järelevalve teostamise kirjeldus

Loovisikute ja loomeliitude seaduse § 21 lg 1 ning kultuuriministri 29.05.2026 käskkirja nr 87 alusel ja lähtudes sõlmitud loomeliidu toetuse kasutamise¹ lepingu punktide 3.5-3.7 ning riigieelarvelise tegevustoetuse kasutamise lepingu² punktide 3.3 – 3.6, kontrollisime nii loometoetuse kui ka kunstnikupalga kasutamist 2026. aastal MTÜs Eesti Kunstnike Liit (edaspidi kui *EKL* või *MTÜ*).

Järelevalve prioriteet oli fikseerida faktilised asjaolud loometoetuse ja kunstnikupalga kasutamises 19.05.2026.a ilmsiks tulnud teabest tingituna, et MTÜ Eesti Kunstnike Liit langes ulatusliku finantspettuse ohvriks, mille käigus kandsid kurjategijad nädala jooksul organisatsiooni arvelduskontodelt välja hinnanguliselt ligi 700 000 eurot.

Lisaks soovisime saada ülevaadet MTÜ üldisest toimimisest, finantskontrollist, infoturbe meetmetest ning reguleerivatest sisekordadest ning nende üldisest vastavusest kehtivatele õigusaktidele sh, kas tagatud on vara ja isikuandmete kaitse ja töötlemise vastavus.

Haldusjärelevalvet ja riigieelarvelise tegevustoetuse kontrolli teostas Kultuuriministeeriumi siseauditi juht Krista Nelson. Ekspertina oli kaasatud strateegia- ja innovatsiooniosakonnast infoturbejuht Triin Nigul.

Toimingud viidi läbi juunis 2026. Vahepealsel puhkuste perioodil juulis olid toimingud peatatud. MTÜs on vastutavateks isikuteks juhatuse liikmed: Maarin Ektermann, president ja Tüüne-Kristin Vaikla, asepresident. Kontaktisikuks ja dokumentide edastajaks määrati Cloe Jancis, liikmete spetsialist, loovisikute ja loomeliitude seaduse koordinaator.

Ulatuse piirang: ei hinnatud loometoetuse menetlemise menetluse vastavust LLSi ja haldusmenetluse seaduse nõuetele.

Järelevalve teostamisel kasutati järgmiseid meetodeid:

- analüüsisime ja hindasime asutuse sisemisi kordasid ja praktikaid (finantsjuhtimine, dokumendihaldus, isikuandmete kaitse ja infoturbe esmased meetmed;
- kontrollisime 2026 loometoetuse ja kunstnikupalga väljamaksmist ja seonduvat töökorraldust;
- viisime läbi täpsustavad intervjuud loometoetuste spetsialisti, raamatupidaja (tänapäevaseks endine töötaja) ja juhatusega.

¹ sõlmitud 04.02.2026, lepingu nr 7-1/46-1, loomeliidu toetus;

² Sõlmitud 08.01.2026, lepingu nr 7-1/284-2, kunstnikupalga maksmiseks

2. Ülevaade MTÜst Eesti Kunstnike Liit

EKL on tunnustatud loomeliit loovisikute ja loomeliitude seaduse § 4 alusel. Liidul on 15.01.2026 seisuga 997 liiget ning koos 18 alaliiduga üks Eesti suurimaid loomeliite. Liidu eesmärgiks on kunstivaldkonna arendamine ja selle kandepinna laiendamine Eestis, kunstnike huvide kaitsmine ja nende loomingulise tegevuse toetamine.

EKL-i põhitegevusala on loomeliidu tegevus, mis hõlmab muuhulgas osalust kultuuripoliitika kujundamisel ja valdkondlikes arendustegevustes, kunstnike, kuraatorite, kunstiteadlaste ja kunstitöötajate huvide kaitsmist ning nende töö- ja loometingimuste edendamist.

Sõlmitud loomeliidu toetuse kasutamise ja riigieelarvelise tegevustoetuse kasutamise lepingutega eraldab KuM Liidule iga-aastaselt rahalised vahendid sihtotstarbeliselt teatud tegevusteks. 2026 eraldati rahalised vahendid järgmiselt, vt tabel 1.

Riigiraha eraldamine	Summa EUR 2026. a
Kunstnikupalkadeks	607 559
Loometoetusteks	348 849
Galeriide tegevustoetus	30 000
Kokku	986 408
2025. a loometoetuste jääk (stipendiumiteks)	29 611,95

Sõlmitud loomeliidu toetuse kasutamise lepingu punkti 4.1 alusel on toetuse saaja kohustatud:

- kasutama loomeliidu toetust lepingus ning loovisikute ja loomeliitude seaduses näidatud tingimustel ning eesmärkidel;
- pidama toetuse kasutamise kohta arvestust ning säilitama toetuse taotlemise ja tegevuste teostamisega seotud dokumentatsiooni vastavalt raamatupidamise seadusele;
- võimaldama toetuse andjal kontrollida toetuse kasutamist, toetuse kasutamise kohta esitatud aruannete õigsust ning toetuse saamise tingimuseks olevate asjaolude paikapidavust;

Riigieelarvelise tegevustoetuse kasutamise lepingu punkt 4.1. alusel on toetuse saaja kohustatud:

- kasutama toetust lepingus sätestatud ja taotluses kirjeldatud tingimustel ning eesmärkidel;
- järgima riigihanke korraldamisel riigihangete seaduses sätestatud nõudeid, kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse mõistes;
- järgima tegevusega seotud teenuste ostmisel riigihangete seaduse §-s 3 toodud põhimõtteid ning võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumist üksteisest sõltumatult pakkujalt kõikide kulutuste kohta, mille korral toetuse saaja teeb tegevuste elluviimiseks üheliigiliste teenuste, materiaalsete või immateriaalsete varade ostutehingu, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 5000 euroga või ületab seda. Juhul, kui kahte sõltumatut hinnapakkumist ei ole võimalik esitada või kui odavaimat pakkumist ei valita, tuleb esitada toetuse andjale sellekohane põhjendus;
- pidama toetuse kasutamise kohta arvestust ning säilitama toetuse taotlemise ja tegevuste teostamisega seotud dokumentatsiooni vastavalt raamatupidamise seadusele või kui toetus on vähese tähtsusega abi või riigiabi, siis säilitama dokumente kümme aastat alates kuupäevast, mil abi anti.

Seisuga 30.05.2026 töötab EKLs 19 (taandatud täistööajale) töötajat, lisandub 20 kunstnikupalga saajat, keda rahastatakse riigieelarvest.

3. Kokkuvõte

Soovime tunnustada MTÜd Eesti Kunstnike Liitu pettusega seonduva kriisi juhtimisel ning muudatuste kiireloomulisel rakendamisel. Realiseerunud risk tähendas MTÜle põhivara müüki, lühiajalist krediidi võtmist ning oluliste protsesside ümberkorraldamist, mis jätkub aastal 2026 ja edaspidi.

Loometoetuste ja kunstnikupalga väljamaksed 2026 toimusid õigustatud isikutele otsuste ja lepingute alusel v.a pettus, mille tagajärjel tehti MTÜ arveldusarvetelt välismaksed tundmatutele füüsilistele ja juriidilistele isikutele, märksõnaga palk või arve, kogusummas 680 051 EUR.

2026 välja maksmata loometoetused ja kunstnikupalgad tasub MTÜ omavahendite arvelt (kinnisvara tagatisel laen, kinnisvara müük, kunstiteoste müük).

MTÜ peab toetuse kasutamise (s.o loometoetused ja kunstnikupalgad) kohta eraldiseisvat arvestust, mis andis ülevaate toetuse sihtotstarbelisest kasutusest.

Haldusjärelevalve ja riigieelarvelise tegevustoetuse kasutamise kontrollimisel MTÜs tuvastasime: **Märkused:** 1. Puudusi esines loometoetuste ja kunstnikupalga arvestuse korralduses, sisemised kontrollimeetmed finantside juhtimisel olid ebapiisavad.

2.MTÜs puuduvad loometoetuste maksmiseks kinnitatud põhimõtted, mis on nõutud seaduse ja põhikirja kohaselt.

3.Raamatupidamise sise-eeskiri on aegunud ja ei vasta RPS §11 nõuetele. Kord sätestas töökorralduse, mis võimaldas raamatupidamisel ise teha pangas makseid ilma teise isiku kinnitusega. Lisaks ei kasutatud piisavalt infotehnoloogilisi võimalusi, mistõttu oli võimalik pangas alkatada makseid ilma raamatupidamisliku algdokumendita.

4.Asutuse dokumendihaldus vajab kaasajastamist, eesmärgiga toetada MTÜ-d haldusülesande täitmisel.

5.Isikuandmete kaitse korraldus vajab täiustamist, kuna MTÜ on vastutav töötleja.

6.Isikuandmete kaitseks rakendatavad andmekaitse sh infoturbe tehnilised ja korralduslikud meetmed ei ole asjakohased ning vajavad tugevdamist.

Ettekirjutus: puudused kõrvaldada hiljemalt 12.2027. a.

EKL: nõustus märkustega. Eesti Kunstnike Liit nõustub Kultuuriministeeriumi tähelepanekute, märkuste ja ettekirjutustega ja tänab järelevalve teostajaid sisuka ja asjaliku koostöö eest. Soovime täpsustada, et loometoetuste maksmise põhimõtted olid liidul olemas ning seadusega kooskõlas, puudus volikogu poolt kinnitatud kirjalik töökorraldus. Oleme maist augustini, ehk järelevalve toimumise ajal, juba kaasajastanud mitmeid protsesse, sh pangatoiminguid ning koostamas LLSi töökorda, mis saadetakse volikogule kinnitamiseks. Dokumendihalduse, isikuandmete kaitse ning infoturbe alased nõudmised on EKLi kui peamiselt omatulust ja liikmemaksudest rahastatud organisatsiooni jaoks väga mahukad ning vajavad liidu enda poolt täiendavaid investeeringuid nii tööjõu, tehnoloogia kui koolituste näol. Mõistame, et Kultuuriministeeriumi strateegilise partnerina ja avaliku raha sihtotstarbelise kasutajana laienevad liidule kõik kõrged nõudmised asjaajamise korra ja andmekäitluse osas, kuid juhime tähelepanu, et erinevalt riigi sihtasutustest ei laiene kodanikuühiskonna strateegilistele partneritele selles osas riigi tugi. EKLi saab KuMilt tegevustoetust galeriide tegevuse jaoks (neli galeriid, 30 000.- aastas, summa on püsinud muutumatuna üle 10 aasta) ja kunstnikupalga maksmiseks; seejuures on administreerimiskulu tagatud vaid LLSi järgi loometoetuste ja stipendiumide maksmisel (15% kogusummast on ette nähtud halduskuludeks). Leiame, et strateegiliste partnerite toetamine (nii tegevustoetuse, aga näiteks ka koolituste jms vormis) oleks äärmiselt oluline samm, sest antud juhtum toob välja just keskmiste ja väikeste kultuuriasutuste ja -organisatsioonide administratiivse haavatavuse.

(allkirjastatud digitaalselt)

Krista Nelson